

INSTRUKCIJA O POSTUPKU OBRAČUNA, NAPLATE I ISPLATE ZATEZNE KAMATE*

("Službeni glasnik BiH", broj 2/23)

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

Ovom instrukcijom se uređuju način i postupak obračuna, naplate i isplate zatezne kamate na dug po osnovu indirektnih poreza, kamate na potraživanja obveznika, bilo da se radi o neblagovremeno izvršenom povratu po prijavi za porez na dodanu vrijednost ili povratu neiskorištenog poreznog kredita po podnesenoj prijavi za porez na dodanu vrijednost i kamate u korist obveznika indirektnih poreza na izmireni dug poništen rješenjem od strane Uprave za indirektno oporezivanje ili nadležnog suda o dodatno utvrđenim obavezama.

Član 2.

(Pravni osnov)

Zatezna kamata regulirana je odredbama:

- a) čl. 10, 13, 14, 15, 16. i 17. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja ("Službeni glasnik BiH", br. 89/05 i 100/13),
- b) člana 52. Zakona o porezu na dodanu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17),
- c) člana 40. Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i
- d) čl. 257, 258, 267. i 268. Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 58/15).

Član 3.

(Definicije)

U primjeni ove instrukcije pojmovi imaju sljedeće značenje:

- a) "UIO" znači Uprava za indirektno oporezivanje;
- b) "indirektni porezi" znače uvozne i izvozne dažbine kada se isključivo navedu, akcize, porez na dodanu vrijednost, cestarina i svi drugi porezi na državnom nivou zaračunati na robu i usluge, pored ili umjesto gore navedenih obaveza;
- c) "obveznik indirektnih poreza" znači fizičko i pravno lice i drugi subjekti koji nemaju svojstvo pravnog lica i koji su dužni izvršiti obaveze indirektnog poreza propisane zakonom (u daljnjem tekstu obveznik);
- d) "stranka" znači fizičko i/ili pravno lice bez obzira da li je registriran kao obveznik indirektnih poreza;
- e) "carinski dug" znači obaveza određenog lica da za određenu robu plati prema propisima utvrđeni iznos uvoznih dažbina (uvozni carinski dug) ili izvoznih dažbina (izvozni carinski dug);
- f) "PDV" znači porez na dodanu vrijednost;
- g) "prijava PDV" znači prijava za porez na dodanu vrijednost, uključujući izmijenjenu i dopunsku prijavu;
- h) "prijava PDA" znači prijava za akcizu, uključujući izmijenjenu i dopunsku prijavu;
- i) "E – porezi" znači dio informacionog sistema UIO u kojem se evidentiraju obaveze po osnovu PDV-a i akcize na proizvode domaće proizvodnje, uključujući i cestarinu;
- j) "zatezna kamata" znači sporedna obaveza koja se obračunava u zakonom propisanom procentu na iznos indirektnog poreza koji nije uplaćen u zakonskom roku i na propisani račun;
- k) "ISOP" znači Informacioni sistem u kojem se vrši knjigovodstveno evidentiranje zaduženja ostalih prihoda.

Član 4.

(Upotreba izraza u muškom ili ženskom rodu)

Riječi koje su radi preglednosti u ovoj instrukciji navedene u jednom rodu bez diskriminacije odnose se i na muški i na ženski rod.

* Instrukcija je objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 2/23 od 10. januara 2023. godine, a stupila je na snagu i primjenjuje se od 18. januara 2023. godine.

DIO DRUGI - OSNOVICA, OBRAČUN, NAPLATA I ISPLATA ZATEZNE KAMATE NA IZNOS DUGA PO OSNOVU PDV-a, AKCIZE I CESTARINE

Član 5.

(Osnovica za obračun i naplatu zatezne kamate)

Osnovica za obračun i naplatu zatezne kamate je:

- a) iznos obaveze po PDV i PDA prijavi koji nije plaćen u zakonom propisanom roku i
- b) iznos dodatno utvrđene obaveze koji nije plaćen u zakonom propisanom roku za svaki porezni period.

Član 6.

(Obračun i naplata zatezne kamate na iznos duga indirektnih poreza)

Obračun i naplata zatezne kamate vrši se u informacionom podsistemu u kojima se evidentiraju obaveze obveznika po osnovu indirektnih poreza E-porezi, u skladu sa članom 10. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja.

Član 7.

(Osnovica za obračun i isplatu zatezne kamate)

Osnovicu za obračun i isplatu zatezne kamate čini:

- a) iznos povrata odnosno neiskorištenog poreznog kredita koji nije vraćen u zakonom propisanom roku i
- b) plaćeni iznos obaveze poništene rješenjem UIO ili odlukom suda, uključujući i zateznu kamatu obračunatu i plaćenu na taj iznos.

Član 8.

(Pravo na obračun i isplatu zatezne kamate)

Pravo na obračun i isplatu zatezne kamate ima:

- a) obveznik čija je osnovna djelatnost izvoz dobara i koji u uzastopnim prijavama za PDV iskazuje iznos ulaznog poreza koji je veći od iznosa njegove izlazne porezne obaveze i koji ne primi razliku PDV-a u roku od 30 dana od dana podnošenja PDV prijave;
- b) obveznik koji ne primi razliku PDV-a u roku od 60 dana od isteka roka iz člana 52. stav (4) Zakona o porezu na dodanu vrijednost;
- c) obveznik kome se ne izvrši povrat neiskorištenog poreznog kredita u roku iz člana 52. stav (3) Zakona o porezu na dodanu vrijednost;
- d) obveznik kojem je rješenjem UIO ili odlukom nadležnog suda poništena dodatno utvrđena obaveza;
- e) fizičko i pravno lice koje koristi lož-ulje za zagrijavanje stambenih i poslovnih objekata i objekata za poljoprivrednu proizvodnju (staklenici i plastenici), a kome se ne izvrši povrat uplaćene akcize u roku iz člana 31. stav (5) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini;
- f) preduzetnik i pravno lice koje koristi alkohol za proizvodnju lijekova i/ili u medicinske svrhe, kao i etil alkohol koji koriste kao repromaterijal u proizvodnji sredstava za čišćenje i pranje, kozmetičkih proizvoda i ostalih proizvoda, a kome se ne izvrši povrat uplaćene akcize u roku iz člana 31. stav (5) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini.

Član 9.

(Period obračuna zatezne kamate)

Period obračuna zatezne kamate teče:

- a) obvezniku iz člana 8. stav (1) tačka a) ove instrukcije, od prvog dana od isteka roka iz člana 52. stav (6) Zakona o porezu na dodanu vrijednost do dana izvršenja povrata;
- b) obvezniku iz člana 8. stav (1) tačka b) ove instrukcije, od isteka roka iz člana 52. stav (4) Zakona o porezu na dodanu vrijednost do dana izvršenja povrata;
- c) obvezniku iz člana 8. stav (1) tačka c) ove instrukcije, od isteka roka iz člana 52. stav (3) Zakona o porezu na dodanu vrijednost (obveznik koji nije iskoristio porezni kredit u roku od 6 mjeseci postupak povrata se pokreće po službenoj dužnosti i izvršava se istekom roka od 30 dana po isteku 6 mjeseci), istekom roka od 30 dana nakon isteka 6 mjeseci do dana izvršenja povrata;
- d) obvezniku iz člana 8. stav (1) tačka d) ove instrukcije, od dana uplate dodatno utvrđene obaveze i/ili dana korištenja odobrenog povrata/poreznog kredita do dana isplate sa Jedinstvenog računa odnosno do datuma kada je po osnovu poništenog razreza izvršeno odobravanje ili povrat neiskorištenog poreznog kredita;
- e) fizičko i pravno lice iz člana 8. stav (1) tačka e) ove instrukcije, od isteka roka iz člana 31. stav (5) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini do dana izvršenja povrata;
- f) preduzetnik i pravno lice iz člana 8. stav (1) tačka f) ove instrukcije, od isteka roka iz člana 31. stav (5) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini do dana izvršenja povrata.

Član 10.

(Obračun i isplata zatezne kamate)

- (1) Obračun i isplata zatezne kamate vrši se po službenoj dužnosti ili po zahtjevu stranke.

(2) Obračun i isplata zatezne kamate po službenoj dužnosti vrši se u skladu sa čl. 10, 13, 14, 15. i 16. Zakona o postupku indirektnog oporezivanja.

(3) Zahtjev iz stava (1) ovog člana podnosi se nadležnoj organizacionoj jedinici Odsjeka za poreze ili Grupi za kontrolu velikih poreznih obveznika.

Član 11.

(Nadležnost za donošenje rješenja o obračunu i isplati zatezne kamate)

(1) Rješenje o utvrđivanju prava na obračun i isplatu zatezne kamate obvezniku iz člana 8. stav (1) tačka a), b) i c) ove instrukcije donosi šef Grupe za obradu poreznih prijava. Rješenje se donosi u tri primjerka, od kojih se jedan primjerak dostavlja stranci, jedan primjerak zadržava za svoje potrebe a jedan primjerak izvršnog rješenja dostavlja se Sektoru za poslovne usluge - Odsjeku za finansijsko upravljanje.

(2) Rješenje o utvrđivanju prava na obračun i isplatu zatezne kamate iz člana 8. stav (1) tačka d) ove instrukcije donosi šef Grupe za reviziju i kontrolu i šef Grupe za kontrolu velikih poreznih obveznika. Rješenje se donosi u tri primjerka, od kojih se jedan primjerak dostavlja obvezniku, jedan primjerak zadržava za svoje potrebe, a jedan primjerak izvršnog rješenja dostavlja se Sektoru za poslovne usluge - Odsjeku za finansijsko upravljanje.

(3) Rješenje o utvrđivanju prava na obračun i isplatu zatezne kamate licu iz člana 8. stav (1) tačka e) i f) ove instrukcije donosi šef Grupe za podršku. Rješenje se donosi u tri primjerka, od kojih se jedan primjerak dostavlja stranci, jedan primjerak zadržava za svoje potrebe a jedan primjerak izvršnog rješenja dostavlja se Sektoru za poslovne usluge - Odsjeku za finansijsko upravljanje.

DIO TREĆI - OSNOVICA, OBRAČUN, NAPLATA I ISPLATA ZATEZNE KAMATE U CARINSKOM POSTUPKU

Član 12.

(Osnovica za obračun i naplatu zatezne kamate)

Osnovica za obračun i naplatu zatezne kamate je iznos carinskog duga koji nije plaćen u zakonom propisanom roku i iznos manje plaćenog carinskog duga koji je utvrđen naknadnom provjerom carinske deklaracije.

Član 13.

(Obračun i naplata zatezne kamate na iznos carinskog duga)

(1) Obvezniku koji ne izvrši plaćanje dospjelog carinskog duga u zakonom propisanom roku, period za obračun zatezne kamate teče prvog narednog dana od isteka propisanog roka za plaćanje duga do dana namirenja carinskog duga.

(2) Kada carinski organ u postupku naknadne provjere carinske deklaracije utvrdi da je iznos carinskog duga plaćen u iznosu manjem od zakonski potraživanog iznosa, obračunava se i naplaćuje zatezna kamata, a period za obračun zatezne kamate teče po isteku roka za plaćanje carinskog duga po carinskoj deklaraciji koja je u pitanju do dana naplate obračunatog manje plaćenog carinskog duga.

(3) Obračun zatezne kamate po osnovu carinskog duga vrši se u skladu sa članom 10. Zakona o postupku indirektnih oporezivanja.

Član 14.

(Osnovica za obračun i isplatu zatezne kamate)

Osnovicu za obračun i isplatu zatezne kamate čini:

- a) plaćeni carinski dug koji nije bio zakonski potraživan i
- b) plaćeni carinski dug poništen rješenjem UIO ili odlukom nadležnog suda, uključujući i zateznu kamatu obračunatu i plaćenu na taj iznos.

Član 15.

(Obračun i isplata zatezne kamate)

Obračun i isplata zatezne kamate, shodno članu 267. stav (1) i (3) Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini, vrši se:

- a) u slučaju povrata carinskog duga koji nije bio zakonski potraživan,
- b) u slučaju povrata carinskog duga obvezniku kojem je rješenjem UIO ili odlukom nadležnog suda poništena naknadno utvrđena obaveza plaćanja carinskog duga,
- c) u slučaju kada odluka kojom je odobren zahtjev za povrat nije izvršena u roku od tri mjeseca od dana donošenja te odluke.

Član 16.

(Period obračuna zatezne kamate)

(1) Obračun i isplata zatezne kamate vrši se na iznos carinskog duga i to:

- a) od dana plaćanja do dana izvršenja povrata, u slučaju iz člana 15. tačka a) i b) ove instrukcije,
- b) od dana izvršnosti odluke o povratu do dana izvršenja povrata, u slučaju iz člana 15. tačka c).

(2) Obračun zatezne kamate vrši se po stopi zatezne kamate za indirektne poreze koja je važila u periodu za koji se vrši obračun i isplata zatezne kamate.

Član 17.

(Postupak obračuna i isplata zatezne kamate)

(1) Postupak obračuna i isplata zatezne kamate vrši se po službenoj dužnosti ili po zahtjevu stranke.

(2) Zahtjev za obračun i isplatu zatezne kamate obveznik podnosi Odsjeku za carinske poslove - Grupi za carinske postupke ili Grupi za kontrolu u roku od tri godine od dana plaćanja carinskog duga iz člana 14. ove instrukcije.

(3) U slučajevima iz člana 15. stav 1. tačka b) i c) ove instrukcije zahtjev za isplatu zatezne kamate obveznik podnosi nadležnoj organizacionoj jedinici koja je odlučivala u prvostepenom postupku.

Član 18.

(Nadležnost za donošenje rješenja o obračunu i isplati zatezne kamate)

(1) Rješenje o obračunu i isplati zatezne kamate u carinskom postupku, donosi Grupa za carinske postupke ili Grupa za kontrolu nadležnog regionalnog centra.

(2) Rješenje iz stava 1) ovog člana donosi se u tri primjerka, od kojih se jedan primjerak dostavlja stranci, jedan primjerak zadržava za svoje potrebe a jedan primjerak izvršnog rješenja dostavlja se Sektoru za poslovne usluge - Odsjeku za finansijsko upravljanje.

Član 19.

(Zatezna kamata prilikom povrata uvoznih dažbina)

U skladu sa članom 267. stav (2) Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini zatezna kamata ne isplaćuje se kada se vraćene uvozne ili izvozne dažbine odnose na carinsku deklaraciju koja je prihvaćena bez provjere carinskog organa u skladu sa članom 83. stav (2) tog zakona.

DIO ČETVRTI - OSNOVICA, OBRAČUN I ISPLATA ZATEZNE KAMATE IZ NADLEŽNOSTI ODSJEKA ZA POSLOVNE USLUGE

Član 20.

(Osnovica za obračun i isplatu zatezne kamate)

Osnovicu za obračun i isplatu zatezne kamate čini:

- a) uplate izvršene na Jedinstveni račun koje nisu zakonski potraživane (duple uplate, terminali i ostalo) i
- b) greškom plaćeni iznos po prekršajnom nalogu.

Član 21.

(Obračun i isplata zatezne kamate)

(1) Obračun i isplata zatezne kamate iz člana 20. ove instrukcije vrši se od dana izvršnosti odluke o povratu do dana izvršenja povrata.

(2) Obračun zatezne kamate vrši se po stopi zatezne kamate za indirektne poreze koja je važila u periodu za koji se vrši obračun i isplata zatezne kamate.

Član 22.

(Postupak obračuna i isplata zatezne kamate)

(1) Postupak obračuna i isplata zatezne kamate vrši se po službenoj dužnosti ili po zahtjevu stranke.

(2) Zahtjev za obračun i isplatu zatezne kamate stranka podnosi Odsjeku za poslovne usluge u roku od tri godine od dana plaćanja uplate koja nije zakonski potraživana.

Član 23.

(Nadležnost za donošenje rješenja o obračunu i isplati zatezne kamate)

(1) Rješenje o obračunu i isplati zatezne kamate za uplatu izvršenu na Jedinstveni račun koja nije zakonski potraživana, donosi Odsjek za poslovne usluge u nadležnom Regionalnom centru.

(2) Rješenje iz stava 1) ovog člana donosi se u tri primjerka, od kojih se jedan primjerak dostavlja stranci, jedan primjerak zadržava za svoje potrebe a jedan primjerak izvršnog rješenja sa klauzulom izvršno dostavlja se Sektoru za poslovne usluge - Odsjeku za finansijsko upravljanje.

DIO PETI – EVIDENTIRANJE I ISPLATA ODOBRENE ZATEZNE KAMATE

Član 24.

(Evidentiranje zatezne kamate u korist obveznika)

(1) Utvrđena zatezna kamata u korist obveznika evidentira se u informacionom sistemu E porezi kao neiskorištena sredstva sa vrstom prihoda 717311 – PDV zatezna kamata, metodom ručnog zaduženja sa datumom izvršnosti rješenja.

(2) Utvrđena zatezna kamata u korist lica koje nije obveznik indirektnih poreza evidentira se u ISOP.

(3) Ukoliko nadležna organizaciona jedinica Odsjeka za poreze na dan donošenja rješenja utvrdi da postoji dugovanje obveznika za čiju naplatu je nadležna UIO, ista je dužna uzeti u obzir prilikom donošenja rješenja o odobravanju zatezne kamate.

(4) Utvrđena zatezna kamata u carinskom postupku evidentira se u ISOP.

(5) Organizaciona jedinica koja je donijela rješenje, nakon evidentiranja odobrenog iznosa zatezne kamate na kartici poreznog obveznika, vrši prijenos odobrenog iznosa na Jedinstveni račun (TIP 203), a rješenje o obračunu i isplati zatezne kamate sa klauzulom izvršnosti dostavlja se Sektoru za poslovne usluge - Odsjeku za finansijsko upravljanje.

(6) Rješenja o isplati zatezne kamate sa klauzulom izvršnosti doneseno u carinskom postupku dostavlja se Odsjeku za finansijsko upravljanje na izvršenje.

DIO ŠESTI - STORNIRANJE ZATEZNE KAMATE

Član 25.

(Storniranje obračunate zatezne kamate)

Storniranje obračunate zatezne kamate vrši se u slučaju:

a) uplate indirektnog poreza izvršene u zakonskom roku, na pogrešnu grupu uplatnih računa i nepostojeći identifikacioni broj;

b) poništavanja cijelog ili dijela rješenja donesenog u postupku kontrole organizacione jedinice Odsjeka za poreze ili Grupe za kontrolu velikih poreznih obveznika,

c) poništavanja cijelog ili dijela rješenja donesenog u carinskom postupku.

Član 26.

(Postupak storniranja zatezne kamate)

Postupak storniranja zatezne kamate provodi se na sljedeći način:

a) poništavanjem cijelog, ili dijela, rješenja donesenog u postupku kontrole organizacione jedinice Odsjeka za poreze ili Grupe za kontrolu velikih poreznih obveznika, zatezna kamata se stornira automatski u podsistemu E - porezi,

b) poništavanjem cijelog ili dijela obračunate zatezne kamate na naknadno uparene uplate, vrši Grupa za obradu poreznih prijava po nalogu za knjiženje dostavljenom od strane Grupe za prinudnu naplatu u slučaju iz člana 25. stav (1) tačka a) Instrukcije, osim u slučaju kada postoji mogućnost automatskog storniranja,

c) poništavanjem cijelog ili dijela rješenja Odsjeka za carinske poslove, organizaciona jedinica koja je izvršila knjigovodstveno evidentiranje obaveze po odluci donesenoj u upravnom postupku vrši storniranje obaveza koje su iz tog postupka proistekle uključujući i naknadni teret prinude i zatezne kamate ukoliko je pokrenut postupak prinudne naplate i knjigovodstvenog evidentiranja kamate u vezi sa konkretnim postupkom, a obavještenje o provedenom, dostavlja nadležnoj Grupi za prinudnu naplatu radi praćenja u namirenju duga. Ukoliko postupak prinudne naplate nije pokrenut, ne propisuje se obaveza obavješćavanja Grupe za prinudnu naplatu o provedenom postupku.

DIO SEDMI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 27.

(Postupci koji nisu pravosnažno riješeni)

Svi postupci koji do dana stupanja na snagu ove instrukcije nisu pravosnažno okončani, završit će se po odredbama instrukcije koja je bila na snazi u vrijeme donošenja ove instrukcije.

Član 28.

(Propis koji prestaje važiti)

Stupanjem na snagu ove instrukcije, prestaje da važi Instrukcija o obračunu kamate, broj 02-2-70-2/08 od 08.08.2008. godine.

Član 29.

(Stupanje na snagu i početak primjene)

Ova instrukcija stupa na snagu i primjenjuje se osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".